

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500 —; pentru particulari Lei 400 —; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300 —. În străinătate Lei 800 —. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 6 —

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Agricultura la noi și concurența transoceanică. — Stabilizare și bilanț. — Situația. — Scrisoarea I-a către plugari. — *Cronică:* O bancă nouă românească în Oradea. Producția de grâu a statelor europene. — Situațiunea sumară a Băncii Naționale a României. — Cursul Valoilor la București.

Agricultura la noi și concurența transoceanică.

Problema agriculturii a ajuns din nou actuală. Mereu actuală. Niciodată, poate, nu s'a discutat în țara românească mai mult asupra unei chestiuni, cât s'a scris și vorbit de un an încoace asupra agriculturii. Zilnic, aproape, au apărut articole (de fond) în ziare, reviste și alte publicații de specialitate. S'au ținut conferințe, s'au făcut expozeuri, s'au dat interview-uri. Ce e mai mult: s'au creat chiar și asociații, serioase, cum e bunăoară Liga agrară de sub prezidenția dlui Const. Garoflid, cu pretenția de a fi consultate ori de câte ori se va lua o măsură mai importantă în domeniul agriculturii. Fiecare mandatar al poporului pare pătruns de această problemă, iar parlamentul Țării ne-a înzestrat, în special în sesiunea din urmă, cu o serie de legi, menite să îmbunătățească situația agricolă prezentă, pe care, afirmative, nimeni nu mai vrea să ne-o invidieze.

Într'adevăr, de unde în România veche, sub domnia înțeleaptă de 47 de ani a Regelui Carol I, suprafețele cultivate, la fel randamentul solului, au crescut, cantitativ, la mai bine decât dublu, ajungându-se în 1913 la 5,212.000 hectare cu o producție de 15¹/₂ hectolitri de hectar, iar calitatea cerealelor, în special a grâului, s'a ridicat până aproape de media apusului european (până aproape de calitatea

„standard” cerută pe piețele mondiale. Grâul cântărea mai peste tot 80 kgr. hectolitru), de unde, așa dar, România mică a fost în stare să prezinte în decursul anilor un tablou cu date ascendente, producția agricolă postbelică, atât în vechiul Regat, cât și în teritoriile alipite, în urma aplicării reformei agrare și a împrejurărilor vitrege, a suferit nespuse de mult, căci nu numai suprafețele cultivate nu s'au mărit, nu numai că randamentul solului nu a crescut, în sfârșit, nu numai că în ceea ce privește calitatea produselor nu s'a înregistrat dela război încoace, vreo îmbunătățire oare-care, dar toate acestea au scăzut mult sub nivelul cifrelor atinse până în 1914. Încă ceva: pe piețele mondiale noi nu putem prezenta nici un fel de mustră, nici chiar din pușinul pe care-l avem astăzi, pentru că cerealele pe cari le produce solul românesc nu pot fi clasate după categorii, ele fiind de un număr înfinit de calități. O calitate, sau mai multe, unitare, nu există. În urma schimbului de proprietari, dela pușini la mulți, dela boieri bogăți la țărani sărăciți, prin urmare dela indivizi bine inițiați în toate chestiunile, cari privesc atât agricultura însăși, cât și comerțul mondial în legătură cu aceasta, trecerea bruscă dela oameni, cari dispuneau și de capital și de cunoștințe, la alții săraci cu duhul, necăjiți în pungă, a avut ca urmare imediată desorganizarea totală a producției agricole în România Mare.

În felul acesta exportul nostru în anii de după război a fost cum nu se poate mai nesatisfăcător, din toate punctele de vedere. Am exportat pușin, iar marfa vândută în străinătate — neîntrunind condițiile necesare, condițiile impuse de piețele de cereale — a fost negociată la

cursuri întotdeauna mult inferioare celor oferite pentru produsele standard.

Complicațiile financiare ale acestor ani din urmă aci își găsesc cea dintâiu și cea mai serioasă explicație. Aci este izvorul tuturor greutăților materiale, pe cari din rășputeri ne străduim să le învingem astăzi.

Dar în timpul cât la noi cele 6 milioane de hectare, împărțite țăranilor, produceau grâu pușin și buruiană multă, alții și-au văzut mai departe de lucru. Intre acești „alții” înțeleg mai ales producătorii din America de Nord. Aceștia în decursul rășboiului au întefit producția de cereale, însemnând cu câteva sute de mii de hectare mai mult decât înainte. Ei au realizat frumoase câștiguri în anii cât a finit încăerarea pe fronturi, precum și în'cei doi-trei ani după încheierea păcii. După restabilirea, în parte, a agriculturii europene însă, după ce chiar și țările, cari înainte de rășboiu importau din greu cereale, și-au creat o agricultură proprie (Germania), în lipsă de cerere suficientă, afacerile au început să slăbească, iar preșurile au scăzut treptat.

Normal și logic ar fi fost, ca, odată rășboiul mondial terminat, agricultura europeană restabilită și anii de foamete ai Rusiei trecuți, producătorii din America să revie și ei la starea antebelică, părșind suprafețele cari au satisfăcut o cerere anormală din vremuri extraordinare. Acest lucru nu s'a întâmplat. Nici un hectar n'a fost părșit. Urmarea: preșurile au scăzut din ce în ce mai mult, stocuri însemnate de cereale au rămas, de pe un an pe altul, nevândute. Supraproducția cu întreg cortegiul ei de consecințe și-a făcut apariția printre producătorii Statelor-Unite.

Dar în țara, care a înmagazinat mai bine de jumătate din tot aurul pământului, toate lucrurile își află o rezolvare. În cele din urmă s'a găsit o soluție, care să mulțumească atât pe agricultori, cât și statul american însuși.

Peste ocean această soluție se chiamă: Farm relief bill. Dincoace de ocean ea are cu totul alt nume. Vom vedea pentrece.

Legea s'a adus în anul 1929 și în baza ei agricultorii vor vinde, de aci înainte, pe un preș convenabil, produsele lor unor cooperative, înființate de lege spre acest scop. Cooperativele vor satisface, din stocurile cumpărate dela agricultori, nevoile pieșii interne, iar plusul îl

vor vinde „Corporației de stabilizare a preșurilor”. Aceasta din urmă, la rândul ei, va vinde peste graniță, pe preșul care îi place, disponibilitățile de cereale acumulate.

Corporația de stabilizare va putea negocia la caz de nevoie *chiar și pe un curs inferior preșului de cost, căci statul american îi rambursează paguba*. De unde? Americanii zic, că minusul acesta îl vor suporta toți cetățenii Statelor Unite în favorul agriculturilor. Adevărul este, că aceste sume le acoperă cel mai păgubit dintre toți păgubiții: producătorul din Europa. Acesta va contribui cu banul său propriu, trimis sub titlul de „datorie de rășboiu” Americii arhibogate, la înfăptuirea unei măsuri care tinde să-i aducă sărăcia la ușă. Căci de unde până acum stocurile de cereale nevândute au fost mai frecvente în America, de aci înainte Ele vor rămânea la noi în Europa, producătorii continentului nostru neavând posibilitatea să concureze cu cel mai bogat stat din lume. Astfel America își va vinde grânele ei Europeanilor, chiar și atunci când stocuri importante de aci vor aștepta cumpărător.

Dacă noua lege va rămâne multă vreme în picioare? Faceți o mică socoteală: pe câte decenii sunt eşalonate datoriile de rășboiu ale statelor din Europa față de Statele Unite? Ajunge acest timp pentru ea în decursul lui cel pușin o bună parte din agricultura europeană să fie nimicită? Și nu mai credeți, zadarnic, într'un gest de mărinitie pe care America nu înțelege să-l facă: datoriile de rășboiu vor trebui plătite, fără prea multă zăbavă. Aduceți-vă aminte de rășpunsul dat anul acesta Franței: au încuviințat amicii de peste ocean măcar amânarea cotei 1929?

Iată pentru ce măsurile de îndreptare în materie de agricultură, la noi, apar în proporții foarte modeste față de ceea ce se prepară în altă parte.

„Farm relief bill” n'o fi însemnând oare falimentul agriculturii în Europa?

Stabilizare și bilanș.

Repereursiunile stabilizării monetare asupra întreprinderilor economice private.

De Petre Poruștu, prof. univ.

(Urmare).

În fine, în mod sintetic ne arată progresele realizate de economia noastră națională tabloul comparativ al comerțului nostru exterior pe anii 1922—1928:

	Import:	Export:	Balanța:
1922	12.325.3 mil. Lei	14.039.2 mil. Lei	+ 1.713.9
1923	19.516.0	24.594.1	+ 5.078.1
1924	26.264.5	28.361.0	+ 2.096.4
1925	30.097.0	29.024.9	- 1.072.9
1926	34.100.7	38.011.2	+ 3.910.4
1927	33.428.8	37.703.1	+ 4.274.6
1928	32.145.1	26.919.2	- 5.225.8

Transformând sumele balanței în Lei aur pe cursul mijlociu anual, avem:

în anul	1922	socotind 100 Lei hârtie egali cu	3.60 Lei aur	61.700.400 Lei aur
1923		2.72		138.124.320
1924		2.70		56.602.800
1925		2.451		26.286.779
1926		2.416		94.475.264
1927		3.143		134.350.678

Se vede deci, că balanța comerțului exterior este, cu excepția anilor 1925 și 1928, mereu activă și că suma aceea mai mare a atins-o în anul 1923. Oscilația balanței între un minus de 26 mil. și un plus de 138 mil. indică însă lipsa de consolidare a vieții noastre economice și dependența ei de factori eventuali.

La acelaș rezultat ajungem calculând procentul valorii exportului în raport cu valoarea importului. Dacă socotim valoarea importului egală cu 100, avem pentru procentul valorii exportului

în anul	1922	113.9
"	1923	126.0
"	1924	106.2
"	1925	96.4
"	1926	111.5
"	1927	112.8

(D. Miletici-Colescu, op. cit. p. 124).

Dacă voim să cunoaștem întreaga circulație de bunuri și de valori a economiei noastre naționale, trebuie să ne facem balanța plăților (conturilor); ea arată înafară de valoarea bunurilor exportate toate sumele ce primim și dăm, sau suntem în drept a primi și obligați a da în raport cu străinătatea. Ținând seamă de inexactitatea inerentă calculațiilor bazate în parte pe aprecieri — în lipsa datelor statistice exacte, — balanța conturilor noastre pe 1926 se prezintă astfel:

ACTIVE	PASIVE
Export . Lei 28.223,000.000	Import . Lei 37.156,000.000
Economiiile emigrațiilor Lei 300,000.000	Anuitățile datoriei externe trecute la buget Lei 3.378,000.000
Cheltuieli făcute de străini în România Lei 700,000.000	Dividende plătite capitalului străin . Lei 3.000,000.000
Deficit . . . 6.831,000.000	Interese plătite capitalului străin . Lei 300,000.000
	Anuitățile datoriiilor particu- lare . . Lei 540,000.000
	Transporturi Lei 180,000.000
	Cheltuieli făcute de români în străinătate și prime de asigurare Lei 1.500,000.000
Lei 46.054,000.000	Lei 46.054,000.000

(V. Les Forces économiques de la Roumanie en 1927, p. 64 și urm. și discursul la buget rostit în Camera de actualul ministru de finanțe M. Popovici în ședința din 10 Decembrie 1924).

Concluziunea care se impune din compararea tuturor datelor statistice privitoare la producția națională în epoca de după războiu este aceea că, în general producția a crescut, capitalul mobil a sporit și circulația s'a intensificat. Totuși sarcina bugetului a apăsât în mod inegal economia națională, din cauza creșterii sale progresive. Este clar că între asemenea împrejurări, în lipsa unei proporții permanente dintre sarcinile bugetare și forțele productive, chemate a le suporta, nu poate fi vorba de echilibru bugetar durabil. Balanța conturilor arată că veniturile economiei noastre naționale au rămas cu 6.821,000.000 Lei îndărăptul obligațiilor noastre de plăți. Intreagă această sumă se compune din anuități, dividende, interese, prime și cheltuieli ce le datorăm an de an străinătății; vremelnic ea poate fi balanțată de credit, dar definitiv — dat fiind că ne lipsesc plasamentele de capitaluri în străinătate — nu va putea fi compensată decât prin ridicarea exportului, ceea ce presupune o producție înfloritoare.

După o altă părere, aceea a lui Lotru, reprodusă în „Buletin d'information de la Banque Nationale de Roumanie“, (No. 1/1929 p. 22), balanța de plăți a României pe anul 1926 se încheie cu un sold activ de 279 milioane Lei, presupunând că au fost importate capitaluri străine (plasamente și credite) în suma de 11 miliarde Lei. Acelaș izvor arată la balanța de plăți a anului 1928 un sold pasiv de 9.010 milioane Lei, pe lângă importul menționat de capitaluri străine în suma de 11 miliarde Lei. În fine, după o știre apărută în ziare (v. „Viitorul“ din 9 Maiu 1929) ministerul de industrie și comerț a alcătuit balanța plăților internaționale ale României în anii 1926, 1927 și 1928, conform modelului trimis de Societatea Națiunilor. În rezumat balanța încheiată de guvern, pentru a fi trimisă la Geneva, arată că pentru anul 1926, este favorabilă cu 2.372,118.991 Lei. Pentru anul 1927 balanța se prezintă cu un sold favorabil de Lei 4.047,939.948, iar pentru anul 1928 se încheie cu un sold defavorabil de 2.215,035.176 Lei. După aceeaș sursă și balanța comerțului exterior pe anul 1928 este defavorabilă. Evident, cele trei păreri diferite se explică prin deosebirile metodelor de calculațiune și redactare a balanței. În toate trei ipotezele însă creșterea exorbitantă a soldului pasiv justifică concluziunea noastră, că remedierea situației nu poate veni decât dela creșterea producției și implicit a exportului.

În consecință și în acest al doilea punct, politica financiară a dlui Vintilă Brătianu, urmărind îndreptarea balanței comerciale prin creșterea

exportului, era în principiu bine îndrumată; rămâne de văzut dacă și-a ales bine mijloacele. Dsa aștepta îndreptarea balanței comerciale dela aplicarea unui sistem de taxe de import și export. Dl I. Gheorghiu într'un recent studiu „Politica vamală și comercială a României după războiu”, (București, 1929) arată, în ce constă acest sistem și între ce împrejurări a fost inaugurat. La 1920, cifrându-se importul nostru la 6.998,290.000 Lei față de un export de numai 3.447,847.000 Lei, s'a simțit nevoia îmbunătățirii balanței noastre de comerț. În acest scop precum și în scopul de-a veni în ajutorul industriei, care nu mai putea duce lupta cu mărfurile similare străine, s'a procedat în anul 1921 la o modificare mai completă a tarifului vamal de import. În 1924 a urmat o nouă revizuire a tarifului, inspirată de aceleași considerațiuni, de a încuraja mai departe dezvoltarea industriei naționale și de a așeza taxele de import astfel, ca să nu aducă o urcare bruscă a prețurilor și o mărire a scumpetei (p. 4). În ce privește exportul, în primii anii de după războiu a fost supus la oarecare restricțiuni, apoi s'a instituit un regim de contingentare (1921), iar mai târziu (dela 1922) s'au așezat taxe de export mai ridicate, corespunzătoare diferențelor de preț maximal, față cu cel mondial. Taxele de export instituite aveau de scop în primul rând, să contribuie la scăderea prețurilor articolelor produse în țară, jucând rolul unui regulador al prețurilor în interior, în al doilea rând ele serveau ca resurse tezaurului (p. 7). Proibițiunile vamale, fie că urmăresc oprirea importului unor articli cari nu sunt de primă necesitate, sau protecția producțiunii indigene, în ambele cazuri contribuie la îndreptarea balanței comerciale și a plăților către străinătate; firește aplicarea lor este limitată de interesele politice generale. Taxele noastre de export, dacă în parte și vremelnic au reușit să țină pe loc prețurile produselor interne — întârziind adaptarea lor la nivelul mondial, — în acelaș timp a fost o piedecă pentru formarea favorabilă a balanței noastre comerciale și de plăți. Politica economică întemeiată pe restrângerea exportului pe de o parte și a importului pe de altă parte pornește din două concepții opuse; ea nu poate duce la îndreptarea balanței comerciale. De fapt a fost un izvor al scumpirii vieții și s'a tradus în deprecierea monetei în intern.

Revenind la ideea ridicării exportului, condițiunea primordială este iarăși capitalul necesar creșterii producției. Astfel se pune problema capitalului mobilier, introdus în circulație în forma numerarului. Acest fapt ne duce la studierea influenței banilor aflați în circulație — a volumului circulației monetare — asupra producției și indirect asupra echilibrului bugetar. Circulația

noastră monetară se înfățișează dela războiu încoace în modul următor:

în anul 1918	2.5 miliarde Lei
1919	4.2
1920	9.4
1921	13.7
1922	15.1
1923	17.9
1924	19.3
1925	20.1
1926	20.9
1927	21.0

Comparând circulația monetară cu capitalurile angajate în întreprinderile comerciale și industriale, găsim că capitalurile acestea au crescut de patru ori mai mult decât circulația monetară; admițând că o parte din ele este de proveniență externă și că a putut fi angajată prin operațiuni cari nu necesită numerar, concludem totuș că sporul capitalurilor amintite dovedește intensificarea circulației monetare: o cantitate de numerar mai mică a putut servi pentru rularea unor sume mai mari, circulând cu mai mare viteză. (V. Dasile Dlateu, Problema monetară, „Revista Economică”, Cluj 1923, p. 310 și urm.). Aplicând la buget principiul ce se desprinde din faptul constatat, putem formula următoarea teză: creșterea prevederilor bugetare nu implică necondiționat o creștere în aceeaș măsură a volumului circulației monetare, căci lipsa cantităților de numerar scoasă vremelnic din circulație prin plata impozitelor se resimte cu atât mai puțin cu cât numerarul circulă mai repede. În cazul nostru bugetele mai mari realizate cu cantități de numerar mai mici, sau chiar constante, sunt un indice al intensificării circulațiunii. Circulațiunea mai intensivă la rândul ei apare ca un simptom al creșterii producțiunii.

Altă întrebare e, oare cantitatea de monedă care se găsește în circulație la un moment dat, poate fi suficientă în mod absolut și permanent. Xenofon Netta în lucrarea sa „Politica monetară a României și stadiul ei actual” (București 1928, p. 56) exprimă părerea, că volumul circulației noastre monetare ar trebui să atingă cifra de aproximativ 44 miliarde Lei hârtie, corespunzătoare la 1.4400,000.000 Lei aur pe cursul de 3.10. D-sa socotește 80 Lei aur pe cap de locuitor, potrivit circulației monetare dinainte de războiu. Credem că analogia este șubredă, fiindcă nu ține samă de schimbarea structurii economice a țării pe urma războiului și de sporirea mijloacelor de circulație cari înlocuiesc banii. Înainte de războiu statul român agricol avea nevoie de relativ mai multă monedă în circulație. În vremuri normale banca de emisiune reglementează circulația biletelor sale potrivit trebuințelor, prin politica scontului; din contra în vremuri de suspendare a

convertibilității biletelor, limitarea emisiunii (plafonul) produce efectele deflaționii, dat fiind că necesitățile de numerar cresc mereu din cauza tendinței de depreciere a monetei hârtie. În acest sens a și fost practică limitarea atât la noi, cât și aturea. M. Oromulu, fostul guvernator al Băncii Naționale spunea în conferința sa despre „problema monetară și stabilizarea” (1928) că atunci, „când schimbările sunt frecvente, trebui să existe multă monedă pe piață și nu poate exista un maximum, pentru că în timpurile normale aurul trebuia să fie la baza emisiunii, iar atunci când biletul nu este convertibil în aur, trebuie să te oprești de a merge înainte, urmând să consolidăm ce a fost pe piață”. Circulațiunea noastră raportată la populație și socotită în dolari, pe cursul de fine de an se prezintă astfel:

în anul	1913	14 63	dolari pe cap de locuitor
	1919	9.57	
	1920	9.88	
	1921	7.16	
	1922	6.07	
	1923	5.66	
	1924	6.20	
	1925	5.77	
	1926	6.81	
	1927	8.17	
	1928	7.76	

Că acest raport nu e baza singură și indiscutabilă pentru a stabili volumul circulației monetare, arată mai nou A. Hahn în lucrarea sa: „Aufgaben an Grenzen der Währungspolitik (Kleiner Vorträge)”, 1928, p. 12: „Nebenbei bemerkt sind auch in der Folgezeit die Vertreter einer Richtung, die man wohl am besten als die der „Geldumlaufs-Arithmetiker“ bezeichnet, nicht verstummt. Und es sind von ihnen immer wieder Berechnungen darüber aufgestellt worden, ob der Geldumlauf im Vergleich mit der Vorkriegszeit zu gross oder klein sei. Tatsächlich sind aber alle diese Versuche zum Scheitern verurteilt, weil massgebliche Faktoren, wie Grösse des Handelsvolumens und Änderung der Zahlungsmitteln, gar nicht erfasst werden können“.

Dacă bugetul nu a putut fi definitiv echilibrat din cauzele enumerate, experiența ulterioară a lămurit că restaurarea noastră monetară fatal trebuia să întârzie, chiar când am fi reușit să înfăptuim în primul moment echilibrul bugetar, căci reforma valutară a statelor mici s'a dovedit a fi în funcție de refacerea economică și financiară a statelor mari, sau cum s'a exprimat Cassel — în lucrarea sa „Money and Foreign Exchange after 1914” publicată încă în anul 1922, — de crearea centrului mondial de stabilitate valutară prin stabilirea parității între dolarul american și lira engleză. Această condiție a asanării noastre monetare a remarcat-o O. Kiriacescu în studiul

său „Problema monetară și Banca Națională” (București, 1914, p. 5).

Domnul Vintilă Brătianu din contra, se străduia să ferească țara de concursul străin pe care se temea să nu-l plătim cu încătușarea noastră economică și politică. Găsim explicabilă nedumerirea sa. Acelaș gând îl exprima Poincaré — în preajma stabilizării francului francez: — „Nous n'avons plus besoin, à l'heure où nous sommes, de concours étrangers... Nous pourrions donc prendre, maintenant, en toute indépendance, sur la stabilisation, une décision qui ne relève que de nous” (loc. cit. pp. 72 și 97), iar Cassel spunea cu mult înainte, că „statele cu valuta depreciată nu-și vor putea îndrepta situația monetară singure, ci vor fi nevoite a face apel la capitalul străin și atunci va fi necesar să fie tratate întrucâtva ca dependențe coloniale, în care capitalul străin să fie girat și administrat de străini. (Citat de O. Kiriacescu, p. 12).

Totuș nu era în puterea noastră a schimba interdependența economică dintre state în favoarea noastră. Măsurile luate pentru apărarea puterii de cumpărare a Leului în interior, mai urcată decât cota lui pe piețele străine, spre a aduce succesiv cursul de cumpărare internă, s'au dovedit ineficace. K. Diehl făcând expunerea și critica teoriei balanței de plăți și a teoriei inflațiunii, arată că nu există o legătură directă între nivelul prețurilor în interior și între valută, — care exprimă raportul de valoare dintre mijloacele de plată indigene și străine.

(„Revista juridică”)

(Va urma).

Situația.

Al doilea raport al dlui Ch Rist este încurajator. El arată că aplicarea programului de stabilizare se face în condițiuni normale și satisfăcătoare. Cuprinde material vast și foarte interesant cu privire la politica financiară și de investiții a statului și a Băncii Naționale în legătură cu planul de stabilizare, apoi asupra situației Casei Autonome, a bugetului, tezaurului și Căilor Ferate.

Tablourile și grafițele cu privire:

la încasările bugetare, vamale și ale căilor ferate, poștă, telegraf,

la târgul monetar, financiar, producției și consumației, comerțului interior, exterior, schimbului,

la situația comparată (pe ultimele trei luni) a Băncii Naționale dimpreună cu mișcarea principalelor ei ramuri de activitate,

la mișcarea bursei pe ultimii cinci ani, la proteste și falimente în Ilfov, index de scumpete, șomaj,

la prețul aurului în Londra și București etc., sunt foarte instructive. Păcat că această publicațiune nu se tipărește și în limba română spre a se împărți în straturi cât mai largi.

Cu deosebire merită a fi amintită credința fermă scoasă la iveală cu privire la echilibrarea bugetului anului în curs și ameliorarea simțitoare și durabilă a pieței așteptată de pe urma valorificării recoltei, ameliorare ce de pe acum se poate deja întrevădea.

În ultimul timp ziarele au scris foarte mult despre deficitul bugetar prezentându-l ca un pericol pentru guvern. Raportul dlui Rist contrar acestora arată chestiunea echilibrării bugetului ca ceva sigur.

Ținând seama de datele detaliate și precise din raport, cu privire la mijloacele necesare acoperirii golurilor, mai departe de munca enormă ce se depune în Ministerul de finanțe pentru perfectuarea — în concordanță cu noua lege a contabilității publice — aparatului financiar al statului nu putem să ne îndoim de realismul acestor prevederi.

Dar pe lângă toate cele de mai sus mai avem încă o garanție, care ne îndreptățește a crede, că ceace s'a pus la cale va fi executat întocmai. Aceasta este marea mișcare ce s'a făcut în personalul de conducere atât din centru, cât și din Administrațiile financiare județene.

Este un secret public, că în trecut Administrațiile financiare ale statului erau date la astfel de persoane, cari în cointerensare cu conducătorii din centru le exploatau mai mult în interesul lor personal și în dauna statului. Această organizație era atât de puternică, că făcea pe față orice tranzacțiuni oneroase, fără a se teme de sancțiuni. Dl C. Teianu, secretarul general al Ministerului de finanțe luni de zile a trebuit să se lupte, ca să răstoarne această Maffie și să o înlocuească cu bărbați valoroși și demni de toată încrederea.

În Ardeal în munca aceasta de regenerare a aparatului financiar dl C. Teianu a fost secondat de dl șef de serviciu Eugen Fericeanu, inimosul nostru compatriot din Lipova.

Reorganizarea aceasta a aparatului fiscal începe să dea roade. Incassările statului au început să crească în mod simțitor. Ziarele din ultimele zile anunțau încercirea încassărilor.

*

La Ministerul de agricultură se depun mari eforturi pentru reușita valorificării în comun a cerealelor din noua recoltă. Centrala de Import-Export a luat în chirie dela C. F. R. toate magazinele de cereale din gări. Ziarele din ultimele zile publică știri încurajatoare parvenite din cercuri oficiale.

Sunt foarte îmbucurătoare aceste știri. Ne-am bucura mai mult însă dacă am vedea condusă această activitate exclusiv de cercuri comerciale private.

*

Noua bursă încă nu este complet instalată.

Din partea comitetului bursei au început să se ia deciziuni foarte severe pentru aplicarea întocmai a noii legi. Toate acestea nu ating pe nimeni altcineva decât pe remizieri. Aceștia cu toate că au tot interesul ca bursa să funcționeze bine spre a putea avea o existență mai omenească, sunt considerați ca o plagă în bursă.

Diitorul apropiat va dovedi, că încercările ce se fac de a schimba fața bursei sunt nefirești

și absolut imposibile de realizat. Ele nu servesc de loc interesul autorităților superioare, ci provoacă mai degrabă o enervare în public.

Târgul este foarte slab.

Bancarele și industrialele mai au ceva cumpărători, petroliferele însă sunt foarte slabe.

Rentele sunt susținute.

București.

Remizier.

Scrisoarea I-a către plugari.

Plugari, faceți ogoare!

Dl I. Mihalache, Ministrul agriculturii printr'o serie de articole dorește să îndrumeze fărărima noastră la o economie mai rațională. Cu aceste articole — scrisori către plugari — s'a adresat întregii prese, așa și către noi. Dat fiind importanța scopului, cât și personalitatea autorului, dăm loc cu plăcere acestor articole.

Să-mi dați voie, frați plugari, ca din când în când să vă dau câte un sfat, de aici din fruntea Ministerului Agriculturii.

Fiindcă, tocmai de când sunt în capul acestui Minister îmi dau seama mai bine că degeaba am face legi bune pentru agricultură, degeaba am plăti lefuri la slujbași, degeaba am da subvenții pentru semințe, instrumente și vite și toate câte mai trebuiesc, dacă odată eu acestea nu s'o lumina și mintea plugarului; orice ar face Guvernul, pentru plugarul nepriceput și leneș — tot una este. — Este ea și când ar ploua de sus pe un pământ din care lipsește sămânța. Pe câtă vreme dacă la ajutorul de sus se mai adaugă mintea și hărnicia plugarului, atunci rodul ese însuțit.

Nu țările cari au pământul cel mai bogat produc mai multe roade, și nici acelea unde ploaia cade mai regulat; ei acelea unde plugarii sunt mai luminați — cu învățătură mai bună, cu hărnicie mai mare, cu economie mai strânsă, cu cooperative mai bine organizate.

Căci pământului sărac omul deștept i-a găsit leacul: îl îngrașe de nu se mai cunoaște că a fost sărac.

Și lipsei de ploaie omul deștept iarăși i-a găsit leac: abate apa din râuri, ori găurește pământul și-o face să țâșnească din măruntaiele lui.

Mai greu este să găsești leac neștiinței — căci lumina nu se vâără dintr'odată în capul omului, ei trebuie să alerge și el după ea.

Eu dacă aș avea o putere n'aș face altă lege decât una singură; să nu mai fie nici un plugar neluminat; să știe fiecare atâta cât știe cei mai luminați țărani de prin Danemarca, Olanda, Elveția.

Ce minune ar fi! Fără un pic de ploaie mai mult decât se îndură azi Dumnezeu să dea, rodul țării de pe cele 12 milioane de hectare, cari se însămânțează anul ar putea spori cu vreo 500 kgr. la ha., adică cam vreo 600.000 de vagoane pe an mai mult decât azi.

Pe jumătate dacă ar fi, știți ce ar însemna asta pentru țara noastră? Curat „viitor de aur“.

Iată ce așteaptă Țara dela mintea plugarilor. Deaceea vom îndemna din toate părțile la luminare, vom încuraja pe acei ce arată acte de învățătură și ne vom gândi cum să silim pe îndărătnici să se lumineze și ei, căci îndărătnicia

lor nu le păgubește numai lor, ci și Țării care a dat pământ ieftin și care face și azi jertfe pentru ei.

* * *

Începem acum cu cea dintâiu scrisoare: folosul arăturilor de vară și de toamnă.

Cine colindă țara, dela o margine la alta, pe vremea aceasta, cunoaște dintr'odată gradul de luminare al plugurilor: după-cum sunt arate ori nu miriștele. Banatul e tot fruntea! Și vechiul Regat tot coada. Imi râdea inima de bucurie când am văzut graba cu care țărani bânățeni întorceau miriștele cu plugul. Nici nu ridicaseră snopii de orz și de grâu de pe loc și plugul tăia brazde negre în lungul câmpului galben. Când a ajuns cu brazda pe linia snopilor, a oprit plugul, a mutat snopii pe arătură și a mers înainte.

„Așa-i bine, să ară de îndată ce ai secerat, cât e pământul umed, să bagi sub brazde și umezeală și paiul și buruiana“.

Cu cât un colț de țară este cu lumea mai înapoiată, cu atât și arăturile miriștelor sunt mai întârziate.

— De ce nu s'a arat nimic în satul d-voastră, d-le primar? întreb pe un primar dintr'un sat oare-care.

— „Pentru că mai păstrăm miriștele de pășunat vitele“.

Primarul avea dreptate „în felul lui“.

Dar o gospodărie înțeleaptă va face socoteala: e mai mare folosul? ori e mai mare paguba?

Și pentru vite trebuie făcută socoteala lor: a întrebuița cât mai bine islazul — vom vedea altădată cum — a semăna lufernă și câte altele.

În nici un caz agricultura nu trebuie păgubită.

Și a nu întoarce miriștele e mare pagubă. Pământul dă viață plantelor. Dar el dă viață din viața lui. Dacă viața lui e bogată, bogată este și recolta care țășnește dintr'ânsul; dacă viața lui e săracă, ce vrei să dea?

Oamenii luminezi și-au bătut deci capul să vadă: în ce stă izvorul de viață al pământului?

Și au văzut că stă în: lumină, aier și apă, adăugite la materiile lui lăuntrice pe cari le îmbogățim cu tot felul de îngrășăminte.

Cât mai multă lumină, cât mai mult aier — îi trebuie și pământului ca și omului! Iar ea acestea să pătrundă într'ânsul: trageți-i cât mai multe arături! Și începute cât mai în grabă după seceriș.

Apoi: apă; trebuie păstrată apa din pământ — și trebuie prinsă și suptă apa din ploii. — Nu este puțină umezeală pe care o lasă plantele cari au umbrit pământul: cu cât pământul este mai mărunțit la față, cu atât se păstrează umezeala mai bine. Miriștele cari se ară îndată după seceriș, se ară repere — și nici nu e mare munca pentru vite, căci se ară cât mai la suprafață (ca un lat de mână). Cu cât se ară mai târziu, cu atât se muncește mai greu, căci pământul pierde apa, se usucă, se bătătorește, se înierbează, se înțelenește. Unde mai pui că pământul arat este ca un burete care prinde și suge apa din ploii și o păstrează înlăuntru.

Alt mare folos: stărpirea buruienilor! Buruienile cari se coc și însămințează cam odată cu grânele, acum sunt băgate sub brazdă cu semințe cu tot; buruienile putrezesc și îngrășe nițeluș pământul, iar sămânța lor incolțește repede, așa că atunci când vine arătura de însămințare, bă-

lăriile proaspete răsărite sunt prăpădite de plug și rămâne pământul curat — luminat.

Și nu se stărpesc numai bălăriile, ci și ouăle de gândaci, omizi și viermi și câte și mai câte gănganii cari rod rădăcinile.

În sfârșit, când vine arătura de toamnă pentru semănătură — pământul se lucrează repede și plăcut — iar sămânța îl umple curând de verdeața cea curată.

Nu uitați că se mai întâmplă câte odată de întârzie iarna până către sfârșitul lui Martie. Și ați văzut anul acesta ce înseamnă un porumb ori un ovăs semănat de vreme — cât de frumos a crescut! — iar cele semămate târziu, ce slabe au fost!

Un ogor de vară și de toamnă te scapă de încurcături; căci la nevoie e de ajuns să dai o grapă peste brazda degerată de ger și se mărunțește și risipește ca brânza, de scutești arătura de primăvară, măcar că ar fi fost mai bine s'o fi făcut și pe aceasta dacă era timp.

Nu mai întârziți deci, frați plugari, că e spre paguba voastră: ieșiți la câmp și faceți ogoare!

I. Mihalache

Ministrul Agriculturii.

CRONICĂ.

O bancă nouă românească în Oradea. În zilele acestea s'a constituit o nouă bancă, cu numele „Unirea“. Banca nouă este înființată de cercurile clericale gr.-cat. române în urma inițiativei P. S. S. Episcopul Dr. Traian Frențiu. Capitalul societății inițial este de Lei 7.500.000 constând din 750 acțiuni à Lei 10.000 bucata. Consiliul de administrație este compus din d-nii: Dr. Valeriu Traian Frențiu, episcop, canonicul Dr. Iacob Radu, canonicii Dr. Gligor Pop, Ilie Stan, Vicarul episcopesc Dr. Gheorghe Miculaș, Demetriu Marian, directorul domeniilor Cornel Frențiu, colonel în pensiu și Dr. Ursile Bledea, avocat.

*

Producția de grâu a statelor europene după datele statistice a unei reviste engleze este următoarea:

	1929	1928	1927
Anglia	1,243.000	1,395.000	1,526.000
Franța	7,875.000	7,390.000	7,521.000
Germania	3,380.000	4,036.000	3,292.000
Italia	6,605.000	6,235.500	5,341.000
Spania	3,815.000	3,335.000	3,945.000
România	2,725.000	3,140.000	2,640.000
Jugoslavia	2,180.000	2,812.000	1,526.000
Polonia	1,570.000	1,013.000	1,480.000
Cehoslovacia	1,090.000	1,308.000	1,090.000
Bulgaria	1,025.000	1,373.000	1,266.000
Ungaria	1,920.000	2,700.000	2,100.000
Div. țări europ.	2,485.000	2,546.000	2,287.000